

การศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการบริหารโรงเรียนกิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด*

THE STUDY OF COMMUNITY PARTICIPATION IN EDUCATIONAL
ADMINISTRATION AND GUIDELINES FOR PARTICIPATIVE
DEVELOPMENT OF SCHOOLS IN KOHCHANG SUB - DISTRICT
UNDER THE OFFICE OF TRAT EDUCATIONAL SERVICE AREA

นันทิยา บัวตรี**

ดร. ภารดี อนันต์นาวี***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนและสถานภาพของสมาชิกในชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปฏิบัติการสอน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทดสอบค่าที (t-test) ความแปรปรวน

ทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์สภาวะจากการสนทนากลุ่มผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนเกาะช้างและโรงเรียนเกาะช้างได้พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)
3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตาม

*วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

4. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราดควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น มีส่วนร่วมจัดทำแผนจัดตั้งงบประมาณ รวมทั้งการติดตาม ควบคุม กำกับ การประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนการใช้จ่ายร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน และพิจารณาเห็นชอบกับโครงการที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติการประจำปี

ABSTRACT

The purposes of this research were to evaluate participation and guidelines for participative development of community in educational administration of schools in Kohchang sub - district, the Office of Trat Educational Service Area as classified by school location and social status, as well as to find out the guidelines for participative development of schools. The samples of the study were 240 teachers, parents, community leader, school committees under the Office of Trat Educational Service Area. The data collecting tool was a five-level rating scale questionnaire. The Statistical devices were mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and content analysis from focus group discussion.

The findings were as follows

1. The level of community participation in educational administration and guidelines for

participative development of schools in Kohchang sub - district under the Office of Trat Educational Service Area was rated at a moderate level.

2. The community participation in educational administration of schools as a whole in Kohchang sub - district under the Office of Trat Educational Service Area, classified by school location were significant different at .05

3. The community participation in educational administration of schools as a whole in Kohchang sub - district under the Office of Trat Educational Service Area classified by social status were significant different at .05

4. The guidelines for participative development of schools in Kohchang sub - district under the Office of Trat Educational Service Area were; The schools should encourage the community to participate in local curriculum development, proposed the budget plan, control and follow up the annual budget, participate in personal working evaluation, and approve the annual action - plan.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากพระราชดำรัส ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ว่า "ผู้ใดที่ต้องการให้ประเทศของตนเป็นประเทศที่มีความเจริญรุ่งเรือง ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของประเทศอื่น ก็จงหมั่นศึกษาหาความรู้ ทำให้ตนเป็นผู้ที่มีการศึกษารอบรู้ทั้งวิทยาการของชาติตนและวิทยาการ ของต่างประเทศ ถ้าประชาชนในชาติล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่มีการศึกษาสู่ประเทศชาติจะมีความเจริญและ

สามารถรักษาเอกลักษณ์ของชาติไว้ได้ตลอดไป" (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา, 2549, หน้า 30) การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งครอบครัว ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่ท้องถิ่นและชุมชนคือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อสร้างความขัดแย้ง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หลักการของหลักสูตรเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนประชาชนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เจตนารมณ์ของพร.บ.การศึกษา 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) สรุปสาระการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้ 4 ด้าน ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านบริหารทั่วไป บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาคือร่วมกำหนดจุดหมายเป้าหมาย แผนงาน การอนุมัติงบประมาณในการจัดทำแผน การนำไปปฏิบัติและประเมินผลในการบริหารจัดการร่วมกับโรงเรียนใน 4 ด้าน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, หน้า 6) ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัดตราด กำหนดแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พัฒนาประสิทธิภาพของประชาชนสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ปี พ.ศ. 2547 เกาะช้างได้ประกาศเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน รัฐบาลมีนโยบายที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ มุ่งเน้นการอนุรักษ์และฟื้นฟู

ทรัพยากร ดำรงคุณค่าและบูรณาการการพัฒนาและบริหารจัดการ อย่างมีเอกภาพและธรรมาภิบาล เพิ่มการจ้างงาน สร้างรายได้และกระจายประโยชน์สู่ประชาชนทุกระดับ ให้เกิดความรู้สึกรักหวงแหนเป็นพลังที่จะอนุรักษ์พื้นที่พิเศษให้แก่ลูกหลานอย่างยั่งยืน (พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2550) นโยบายการเตรียมความพร้อมของ "คน" คือการจัดการศึกษาที่เหมาะสมเพื่อให้เยาวชนในพื้นที่อยู่ร่วมกับการพัฒนาได้อย่างมีคุณภาพการจัดการศึกษาที่ผ่านมากระทรวงการศึกษายังไม่เอื้อต่อการพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางนานาชาติ อาจเนื่องมาจากขาดความร่วมมือของชุมชนกับ โรงเรียน ในแนวทางที่เหมาะสม (ศูนย์เครือข่ายพันธมิตรเกาะช้าง, 2549, หน้า 1-4) ในฐานะที่ผู้วิจัยทำหน้าที่บุคลากรทางการศึกษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่บนเกาะช้าง จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาเรื่องนี้เพื่อจะนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดศึกษาบนเกาะช้างตามความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดราด
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดราด จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนและสถานภาพของสมาชิกในชุมชน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษาดรณ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรณในการอบรมคณะกรรมการในชุมชน ให้มีความเข้าใจในบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน โรงเรียน และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการจัดสัมมนาร่วมกันระหว่างชุมชนให้มีความเข้าใจตรงกัน ในบทบาทการบริหารโรงเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนกึ่งอำเภอเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรณ จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนและสถานภาพของสมาชิกในชุมชน มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กึ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรณใน 4 ด้าน ต่อไปนี้

- 1.1 งานวิชาการ
- 1.2 งานบุคลากร
- 1.3 งานงบประมาณ
- 1.4 งานบริหารทั่วไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปฏิบัติการสอน 37 คน ผู้ปกครองนักเรียน 230 คน ผู้นำชุมชน 35 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 36 คน รวมทั้งหมด 338 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

ผู้ปฏิบัติการสอนจำนวน 32 คน ผู้ปกครองนักเรียน 144 คน ผู้นำชุมชน 32 คน และ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 32 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รวมทั้งหมด 240 คน

2.3 ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ นักการศึกษา 5 คน ผู้นำชุมชน 5 คน ข้าราชการ 5 คน และ พระภิกษุ 3 รูป รวมทั้งหมด 18 คน ซึ่งผู้วิจัยได้วางแผนการศึกษาจากกลุ่มบุคคลและได้ทำการคัดเลือก โดยใช้วิธีเจาะจงคุณสมบัติ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ที่ตั้งของโรงเรียน

- ตำบลเกาะช้าง
- ตำบลเกาะช้างใต้

3.1.2 สถานภาพของสมาชิกใน

ชุมชน

- ผู้ปฏิบัติการสอน
- ผู้ปกครองนักเรียน
- ผู้นำชุมชน
- กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1.3 ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักการศึกษา

ผู้นำชุมชน ข้าราชการ และ พระภิกษุ รวม 18 คน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมและ

แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กึ่งอำเภอเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรณใน 4 ด้านต่อไปนี้

- ด้านวิชาการ

- ด้านงบประมาณ
- ด้านบุคลากร
- ด้านบริหารทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการมีส่วนร่วม และแนวพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนกิ่งอำเภอเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ต์ ดังนี้ (Best & Khan, 1993, p. 247)

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูล

ของผูตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนกิ่งอำเภอเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช ใน 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป

ตอนที่ 3 เป็นแนวการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนกิ่งอำเภอเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช ใน 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้
ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดส่งแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช เพื่อมอบให้ครูผู้สอนและกลุ่มชุมชนต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 240 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดสนทนากลุ่ม

การเตรียมการก่อนการจัดกลุ่มสนทนาผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อประเด็นและแนวคำถามจากวัตถุประสงค์ในการวิจัย และปัญหาในการวิจัยออกมาเป็นแนวคำถามย่อยแล้วนำแนวคำถามย่อยที่ร่างไว้มาเรียบเรียงเป็นข้อคำถามจัดลำดับและผูกเรื่องราวเพื่อทำการสนทนาเป็นขั้นตอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช เป็นรายข้อ และรายด้าน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรช จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชน ใช้สถิติการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธี LSD

3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชน

ในการบริหาร โรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราดจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

4. สำหรับแนวพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราดเป็นแนวคำตามการสัมภาษณ์ในการจัดกลุ่มสนทนา การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีดังต่อไปนี้

4.1 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลภายหลังที่เก็บข้อมูล โดยการสนทนากลุ่มและการจดบันทึก แล้วจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่ นำมาวิเคราะห์หาคำจากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ภาพรวม เพื่อหาข้อสรุปและตีความหมายของผลหรือข้อค้นพบที่ได้จากการแสดงข้อมูล

4.2 วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้วิธีวิเคราะห์แนวคิดพื้นฐานของผู้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์เชิงบริหารการศึกษา (Education Administration) เพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติการสอน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน และกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงบประมาณ เมื่อพิจารณารายด้านปรากฏดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ร่วมจัดกิจกรรมของชุมชน เช่น ประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ มีส่วนร่วมวางแผนแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร่วมจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน เช่น การเข้าค่ายลูกเสือ ค่ายทักษะศึกษา ฯลฯ

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ มีส่วนร่วมแสวงหากองทุนในการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน มีส่วนร่วมรับทราบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียน และมีส่วนร่วมพิจารณาหาทางช่วยเหลือและให้การสนับสนุนด้านวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันทำงานเป็นหมู่คณะ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมบุคลากรด้านการรักษาระเบียบวินัย และมีส่วนร่วมในการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่ปฏิบัติงานดีเด่น

1.4 ด้านการบริหารทั่วไปการมีส่วนร่วม

ของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายชื่ออยู่ในระดับมาก 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ให้ความสนใจต่อเอกสารที่ได้รับจากโรงเรียน การศึกษาผลการเรียนจากสมุดประจำตัวนักเรียน และกำหนดการใช้อาคารสถานที่เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนเกาะช้าง และโรงเรียนเกาะช้างใต้ พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้ปฏิบัติการสอน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน และกรรมการสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

4. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนกิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด

4.1 ด้านวิชาการ ควรมีการชี้แนะให้ชุมชนหรือคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น สถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องการดำเนินงานของโรงเรียน เช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เครื่องมือในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อขอความ

ร่วมมือจากชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาการวัดผลประเมินผล และควรจะพัฒนาหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนเติบโตทางวิชาการ

4.2 ด้านงานงบประมาณ ควรสร้างความตระหนักและสร้างความเข้าใจให้ชุมชนรู้บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในชุมชน ร่วมติดตาม ควบคุม กำกับงบประมาณ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรับทราบถึงงบประมาณและดำเนินการด้านการศึกษาร่วมประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงบประมาณ ให้ความรู้และความเข้าใจบทบาทของชุมชนในการบริหารงบประมาณ

4.3 ด้านงานบุคลากร โรงเรียนควรวางแผนร่วมกันกำหนดความต้องการของสถานศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งชุมชนอาจมีความพร้อมในบางส่วนอยู่แล้ว ควรต้องสร้างความสัมพันธ์ หรือขอความช่วยเหลือให้เห็นแนวทางการดำเนินการของโรงเรียน

4.4 ด้านการบริหารทั่วไป โรงเรียนควรชี้แจงให้ทราบวิสัยทัศน์ในแต่ละโรงเรียน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมถึงผู้ปกครองนักเรียนทราบเพื่อแจ้งให้ทราบการดำเนินงานของโรงเรียนลงมือปฏิบัติจริงตามระเบียบขั้นตอนการจัดทำแผนตั้งแต่เริ่มปฏิบัติกำลังปฏิบัติและระยะสุดท้ายของการปฏิบัติงาน และให้ทุกฝ่ายรับรองตามระเบียบควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานด้านธุรการ หรือเป็นหน่วยช่วยประชาสัมพันธ์งานโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนรับทราบผลการดำเนินงานต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาโดยตรง

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ในปี พ.ศ. 2547 ได้ประกาศเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน รัฐบาลมีนโยบายจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะที่สำคัญ มีศักยภาพในการแข่งขันทั้งกายภาพและชีวภาพในระดับสากล กิ่งอำเภอเกาะช้างจะแบ่งเป็นพื้นที่สองส่วนคือ ตำบลเกาะช้าง และตำบลเกาะช้างใต้ อยู่ในเขตจังหวัดตราด สภาพเศรษฐกิจและสังคมทั้งสองพื้นที่จะมีลักษณะคล้ายกันเป็นส่วนใหญ่ จะประกอบอาชีพทำประมงและทำสวนเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นอาชีพเศรษฐกิจที่สร้างรายได้หลักให้กับประชาชนในพื้นที่ แต่เมื่อมีการพัฒนาพื้นที่บนเกาะช้าง ประชาชนก็เริ่มหันมาทำอาชีพค้าขาย และธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ทำให้ประชาชนหรือชุมชนเกาะช้างและเกาะช้างใต้ มุ่งแต่การประกอบอาชีพของตนเองเป็นหลัก จากการรายงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด (2549) สภาพชุมชนโดยรวมความพร้อมด้านเวลาของชุมชนที่ให้กับสถานศึกษา ความพร้อมด้านทุนทรัพย์ที่จะสนับสนุนการศึกษา ความพร้อมด้านปริมาณของบุคลากรในสถานศึกษาที่ให้บริการต่อชุมชน และความพร้อมในด้านภูมิปัญญาชาวบ้านในสาขาวิชาที่ขาดแคลนที่มาช่วยสนับสนุนในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่ผ่านมายังไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น หรือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต สถานศึกษาพยายามจะทำให้งานวิชาการมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ และสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา

เพื่อให้ได้คุณภาพและความต้องการของชุมชน เพื่อให้ประชาชนหรือชุมชนนั้น ๆ มีคุณภาพทางการศึกษามากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศูนย์ปฏิบัติการดำเนินการเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 (2546) ได้ศึกษาเรื่องความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 39 พบว่า ความพร้อมและศักยภาพการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากความพร้อมของบุคลากรและการปฏิบัติงานด้วยตนเองใน 4 ด้าน นั้น โรงเรียนในกิ่งอำเภอเกาะช้างได้ปฏิบัติงานบางส่วนด้วยตนเองมาก่อนมีประสบการณ์บ้าง ซึ่งความพร้อมดังกล่าวส่งผลให้การบริหารจัดการตามหน้าที่ของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนเกาะช้าง และโรงเรียนเกาะช้างใต้ พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ชุมชนเกาะช้าง ในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพบริการ/การท่องเที่ยว และมีอาชีพประมงเกษตรกรรมบ้างเล็กน้อย เพราะเกาะช้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีผู้สนใจมาพักผ่อนเป็นจำนวนมาก จากสังคมชนบทจึงเปลี่ยนไปเป็นสังคมเมือง วัฒนธรรมต่าง ๆ ของประชาชนเปลี่ยนไปเลียนแบบทางตะวันตกมากขึ้น ทำให้วัฒนธรรมต่างๆ ค่อยเปลี่ยนไปวัฒนธรรม ประเพณีแบบดั้งเดิมถูกกลืนหายไป และกลายเป็นแหล่งเศรษฐกิจด้านการเมืองประชาชนให้ความสนใจมากกว่าเนื่องจากผลประโยชน์ทางการเมืองมีการ

ปกป้องสิทธิประโยชน์ของตนเองมาก ส่วนด้านการศึกษามักนิยมส่งบุตร-หลานไปศึกษาเล่าเรียนในเมืองกันมากและส่งเสริมให้ศึกษาเล่าเรียนในระดับสูง ๆ ส่วนเกาะช้างได้ในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำประมง และทำสวนเป็นหลัก ซึ่งเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลักให้กับประชาชน แต่เมื่อมีการพัฒนาพื้นที่บนเกาะช้าง ประชาชนเริ่มหันมาทำอาชีพค้าขาย และธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็นชุมชนที่เหมาะสมแก่การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เนื่องจากเป็นหมู่เกาะด้านการศึกษา ประชาชนมักส่งบุตร-หลานเข้าเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับเท่านั้น มีบางส่วนที่จะส่งบุตรหลานให้ศึกษาเล่าเรียนในระดับที่สูงขึ้น ประชาชนมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมมีการดำเนินชีวิตอยู่กับธรรมชาติและรักษามนุษยธรรมนิยมประเพณีต่างๆ ไว้ ประชาชนจึงมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามแบบสังคมชนบท จึงทำให้ชุมชนเกาะช้าง กับเกาะช้างได้ มีแนวทางการปฏิบัติงานต่างกันและเห็นความสำคัญที่ไม่เหมือนกัน และต้องมีการปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อปฏิบัติงานต่างๆ ของโรงเรียนตามรูปแบบที่ต่างกันของแต่ละโรงเรียนการมีส่วนร่วมการบริหารโรงเรียนนั้น เนื่องจากชุมชนมีความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ในระดับไม่เหมือนกัน ทำให้ชุมชนเข้าใจบทบาทหน้าที่ในระดับต่างกันเป็นเพราะสภาพความพร้อมของชุมชน ไม่เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพร ผดุงศักดิ์ชกุล (2547) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพ พบว่าโดยรวมแตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของ

ชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามสถานภาพ คือ ผู้ปฏิบัติการสอน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน และกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนทั้งสี่ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจากโรงเรียนมีการปฏิบัติงานในการบริหารงานมาก ส่งผลให้การปฏิบัติงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามสภาพปัจจุบันยังไม่บรรลุผลอันก่อให้เกิดความร่วมมือกันมากนัก อีกทั้งผู้ปฏิบัติการสอน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน และกรรมการสถานศึกษาจะต้องเข้าใจถึงหลักและวิธีการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มาตรา 58 (2) ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาทำให้โรงเรียนทุกแห่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย ผู้บริหารไม่สามารถปฏิบัติงานหรือบริหารงานโรงเรียนสำเร็จได้โดยลำพัง ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติการสอน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการวางแผนและดำเนินงานด้านต่างๆ ผลักดันให้โรงเรียนกับชุมชนทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน อาจทำให้ความคิดแตกต่างกัน และด้วยเหตุผล จึงทำให้สถานภาพของแต่ละคนนั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนที่มีบริบท หรือความพร้อมของแต่ละชุมชนที่แตกต่างกัน ของสภาพการณ์ เช่น ประกอบอาชีพ ความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้การมี

ส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ถึงอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ หวะสุวรรณ (2545) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าชุมชนร่วมกันบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน มีความแตกต่างกันเพราะสถานภาพของแต่ละคนไม่เหมือนกัน

แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน

ด้านงานวิชาการ

ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการรวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน ร่วมประสานงานทางด้านวิชาการร่วมกัน คนในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารจัดการทำให้ไม่กล้าเข้ามามีบทบาทในเรื่องของการมีส่วนร่วมในด้านงานวิชาการมากนัก ควรมีการพัฒนาบุคลากรและมีการพัฒนาด้านการเรียนการสอนแสดงศักยภาพของโรงเรียนให้ชุมชนได้เห็นว่ามีพัฒนาการถึงมีประสิทธิภาพด้วย ควรส่งเสริมความเป็นอิสระในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ใช้บุคลากรที่มีอยู่ซึ่งไม่ตรงกับสาขาวิชาเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านวิชาการ ให้มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านวิชาการ ต้องมีการวางแผนการใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แหล่งวิทยาการในท้องถิ่นจึงเป็นแหล่งรวมความ

เปลี่ยนแปลงที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต ดังนั้นแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นเป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ควรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่พบว่าชุมชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการให้ความเห็นชอบนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตรงกับความต้องการของชุมชนอื่นจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษา

ด้านการงานงบประมาณ

ควรรายงานผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรคของงบประมาณค่าใช้จ่ายของโรงเรียนให้ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และครู ทราบและควรมีแนวทางการบริหารงานบุคลากร ประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ควรจัดประชุมบุคลากรและชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนคณะกรรมการสถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมจัดทำแผนตั้งงบประมาณ โดยใช้เป็นแบบสำรวจความคิดเห็น เพราะสถานศึกษาต่าง ๆ มีอยู่เป็นจำนวนมากการจัดสรรงบประมาณของประเทศจึงไม่ทั่วถึงและไม่พอเพียงกับการจัดการศึกษา จึงควรสร้างความตระหนักให้แก่ชุมชนให้เห็นความจำเป็นในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผลักดันให้ชุมชนได้มีการสนับสนุนให้กลุ่มบุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้ความช่วยเหลือในการหารายได้ทรัพย์สิน และ

ทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บพิตร ออมไธสง (2546) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ มีความสำคัญที่เป็นแรงขับเคลื่อนให้สถานศึกษาดำเนินงานได้สะดวกในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนรวมถึงอุปกรณ์การเรียน

ด้านงานบุคลากร

ควรจัดให้ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา เข้าร่วมในการยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูผู้ปฏิบัติงานดีเด่นของโรงเรียน เพื่อให้ชุมชนเห็นว่าบุคลากรของโรงเรียนดำเนินงานไปในรูปแบบใดบ้าง รวมทั้งการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยคัดเลือกจากชุมชนต่างๆ ในเขตพื้นที่โรงเรียนนั้นๆ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันทำงานร่วมเป็นคณะกรรมการการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และออกกฎระเบียบเกี่ยวกับบุคลากร ของโรงเรียนและรับทราบการขาดแคลนครูในแต่ละวิชาของโรงเรียน โดยเฉพาะครูวิชาภาษาต่างประเทศ คอมพิวเตอร์ ซึ่งในกิ่งอำเภอเกาะช้าง และเกาะช้างใต้ ประสบปัญหาการขาดแคลนครูด้านนี้มากควรให้ชุมชน ร่วมกันเสนอแนะของบประมาณอุดหนุนจากรัฐจาก การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หรือร่วมเสนอแนะวิทยากรมาช่วยสอนวิชาที่ขาดแคลน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร คชสิงห์ (2548) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านขวัญและกำลังใจของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา ชุมชนจะต้องมีส่วนในการพัฒนาโรงเรียนของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ด้านงานบริหารทั่วไป

ควรจะมีการกระจายอำนาจทุกด้านลงสู่ชุมชนให้มากที่สุด และเชิญชุมชน มาประชุมรับรู้ข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเป็นเครื่องมือในการบริหาร และจัดทำข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพราะเป็นงานที่มุ่งสนองการให้บริการเรื่องอำนวยความสะดวกงานบริการทางการศึกษาทั้งนักเรียน บุคลากรและชุมชน และสร้างเสริมศักยภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลภัทร ธรรมสุนทร (2544) ได้ศึกษาสภาพของแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่า ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาโดยให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จัดอบรมคณะกรรมการโรงเรียนให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานด้านต่างๆ และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานแต่ละงานให้แก่คณะกรรมการโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ชุมชนร่วมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของท้องถิ่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน การพัฒนา

มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา และมาตรฐาน การเรียนรู้ใน หลักสูตรท้องถิ่น

2. ด้านการบริหารงบประมาณ โรงเรียน ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและคณะกรรมการสถาน ศึกษา จัดทำแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (PBB) และร่วมกันกำหนดตรวจสอบรายงานผล การใช้จ่ายงบประมาณภายในโรงเรียนตามระยะ เวลาที่กำหนด

3. ด้านการบริหารงานบุคคล โรงเรียนควร ดำเนินการวิเคราะห์ภาระงาน วางแผนกรอบอัตรา กำลังและกำหนดตำแหน่งบุคลากรของโรงเรียน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน รวมทั้งร่วมเสนอแนะวิทยากรมาช่วยสอนวิชาที่ ขาดแคลน

4. ด้านการบริหารทั่วไป โรงเรียนควรให้

ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายแผนแม่บท และแผนพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับ ความ ต้องการของชุมชน รวมถึงให้ชุมชนพิจารณาและ ให้ความเห็นชอบกับโครงการที่กำหนดไว้ในแผน ปฏิบัติการประจำปีด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้การมีส่วนร่วม ของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาปัญหา การปฏิบัติงานตาม บทบาทหน้าที่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการ จัดการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทรายด

3. ควรศึกษาความต้องการ การมีส่วนร่วม ในการบริหารการศึกษาของประชาชน กิ่งอำเภอ เกาะช้าง จังหวัดตราด

เอกสารอ้างอิง

กมลภัทร ธรรมสุนทร. (2544). สภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ โรงเรียนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

บพิตร ออมโรสง. (2546). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 15 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 6.

พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน. (2550). การท่องเที่ยวจังหวัดตราด. วันที่สืบค้นข้อมูล

25 พฤษภาคม 2550, เข้าถึงได้จาก <http://www.kochang.or.th/>

ศูนย์เครือข่ายพัฒนนิคมเกาะช้าง. (2549). *แผนการพัฒนาคณาการการศึกษา. ถึงอำเภอเกาะช้าง:*
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดราด.

ศูนย์ปฏิบัติการดำเนินการเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 1. (2546). *การมีส่วนร่วมของชุมชน.*
จังหวัดลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี.

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา. (2549). *พระราชดำรัส มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. จังหวัดเชียงใหม่:*
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดราด. (2549). *แผนพัฒนาชุมชน โดยมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.*
จังหวัดดราด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดราด.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*
พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุนทร คชสิงห์. (2548). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด*
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุเมศวร พรหมมิตร. (2545). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา*
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. *วิทยานิพนธ์ปริญญา*
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อนันต์ หะสุวรรณ. (2545). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน*
กระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อรรถพร ผดุงศักดิ์ชกุล. (2547). *การมีส่วนร่วมและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนใน*
การจัดการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง.
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

Best, J. W., & Kahn, J. V. (1993). *Research in education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research
activities. *Journal of Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

